

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka
komandytowa z siedzibą w T.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie VII AGa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 marca 2019 r.,

**1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w
[...] w sprawie o sygn. akt VII AGa [...] nastąpiła przewlekłość
postępowania;**

**2. przyznaje skarżącej od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w [...] sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa
tysiące) złotych;**

**3. nakazuje zwrot opłaty od skargi w kwocie 200 (dwieście)
złotych;**

**4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w T. (dalej: K. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub skarżąca spółka) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, radcę prawnego J.S. pismem z dnia 11 września 2018 r., działając na podstawie art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze strony na naruszenie prawa do rozpoznawania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2018 r., poz. 75 z późn. zm.; dalej: ustawa o skardze na naruszenie prawa strony), wniosła skargę na przewlekłość postępowania sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...] o sygn. akt VII AGa [...].

Pełnomocnik skarżącej spółki domagając się stwierdzenia przewlekłości postępowania wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł tytułem rekompensaty za naruszenie prawa do rozpatrzenia sprawy bez zbędnej zwłoki wraz z kosztami postępowania według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz zalecenie sądowi prowadzącemu postępowanie odpowiednich czynności, w tym wyznaczenie rozprawy.

W uzasadnieniu przedmiotowej skargi pełnomocnik spółki przedstawił okoliczności faktyczne oraz prawne sprawy, które w jego ocenie uzasadniały stwierdzenie przewlekłości postępowania.

W uzasadnieniu przedmiotowej skargi wyjaśniono, że K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będąca podwykonawcą przeprowadzanej na autostradzie [...] inwestycji, której inwestorem była Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, generalnym wykonawcą J. Sp. z o.o., zaś podwykonawcą G. Sp. z o.o., wniosła przeciwko G. Sp. z o.o. powództwo do Sądu Okręgowego w W., w związku z nieotrzymaniem wynagrodzenia za wykonane prace (805.072,20 zł). W następstwie wytoczonej sprawy wydany został nakaz zapłaty. Następnie Komornik Sądowy działający przy Sądzie Rejonowym w Z. stosując art. 824 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2018 r., poz. 1360 z późn. zm.; dalej: k.p.c.) umorzył postępowanie egzekucyjne z powodu braku majątku G. Sp. z o.o.

Wobec wskazanych wyżej okoliczności K. Spółka z ograniczoną

odpowiedzialnością wystąpiła przeciwko J. Sp. z o.o. jako spółki solidarnie odpowiedzialnej z pozwem o zapłatę. Wydany w wyniku wniesionego pozwu nakaz zapłaty spółka J. Sp. z o.o. zaskarżyła. Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 3 października 2016 r., sygn. akt XX GC [...] nakaz zapłaty uchylił oraz zasądził od skarżącej spółki na rzecz J. Sp. z o.o. kwotę 37.508 zł wraz z koniecznością zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kwoty 1.493,78 zł.

Nie zgadzając się z powyższym rozstrzygnięciem z dnia 3 października 2016 r. sygn. akt XX GC [...], K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością pismem z dnia 12 grudnia 2016 r. wniosła za pośrednictwem Sądu Okręgowego w W. apelację, wskazując, że Sąd Apelacyjny w [...] nadając sprawie sygn. akt VII Aga [...] pierwszą rozprawę wyznaczył na dzień 17 maja 2018 r.

W świetle zaistniałych okoliczności pismem z dnia 11 września 2018 r. skarżąca spółka wniosła skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w [...] (VII AGa [...]).

W ocenie skarżącej spółki od chwili wniesienia apelacji do Sądu Apelacyjnego w [...] za pośrednictwem Sądu Okręgowego w W., Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych czynności zmierzających do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. W ocenie K. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, szesnastomiesięczne oczekiwanie na rozpoznanie sprawy (od dnia 14 grudnia 2016 r. data wpływu apelacji, zaś zawiadomienie o terminie rozprawy datowane pismem z dnia 5 kwietnia 2018 r.), świadczyło o zwłoce Sądu Apelacyjnego, na którą składały się czynności nie związane z merytorycznym rozpoznaniem sprawy. Skarżąca spółka wniosła nadto o zasądzenie na jej rzecz kwoty 20.000 zł uznając jej wysokość za symboliczną w stosunku do wysokości dochodzonego roszczenia (800.000 zł).

W piśmie procesowym z dnia 17 grudnia 2018 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] zgłaszając swój udział w sprawie, wniósł o oddalenie skargi, przedstawiając argumenty popierające jego twierdzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o naruszenie prawa strony, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy,

nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Stosownie do treści przepisu art. 2 ust. 2 ustawy o naruszenie prawa strony, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od dnia jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy oraz stopień faktycznej i prawnej zawichości.

Z analizy akt rozpoznawanej sprawy wynika, że apelacja skarżącej spółki wpłynęła wraz z aktami do Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 stycznia 2017 r. Zarządzeniem z tego samego dnia apelacja została zarejestrowana w repertorium. Następnie zarządzeniem z dnia 21 marca 2017 r. rozpoznanie sprawy odroczone nakazując zwrot akt Sądowi Okręgowemu w W. celem rozważenia sprostowania wydanych orzeczeń oraz protokołów rozpraw w przedmiocie właściwego oznaczenia strony powodowej, z uwagi na wstąpienie do sprawy Syndyka Masy Upadłości K. Sp. z o.o. sp.k. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T. oraz uznanie, że roszczenie nie ma charakteru niemajątkowego. Następnie, zarządzeniem z dnia 4 kwietnia 2018 r. Przewodniczący VII Wydziału Gospodarczego termin rozprawy apelacyjnej wyznaczył na dzień 17 maja 2018 r.

Z powyższego wynika, że w okresie od wpływu akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 23 stycznia 2017 r. do dnia wyznaczenia pierwszej rozprawy apelacyjnej na dzień 17 maja 2018 r., nie podjęto żadnych czynności

ukierunkowanych na merytoryczne rozpoznanie apelacji skarżącej spółki. W ocenie Sądu Najwyższego nie można mówić, że sprostowanie wydanych orzeczeń oraz protokołów rozpraw z powodu wstąpienia do sprawy Syndyka Masy upadłości K. Sp. z o.o. sp.k. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w T. mogło stanowić element postępowania usprawiedliwiający opóźnienie w rozpoznaniu sprawy co do istoty. Okolicznością usprawiedliwiającą nie może być również odroczenie rozprawy z uwagi na konieczność sporządzenia transkrypcji protokołów rozprawy. Nie jest to bowiem okoliczność, która w istocie czyni zasadnym odroczenie rozprawy z uwagi na konieczność przeprowadzenia dodatkowych dowodów, których zgromadzenie nie mogło nastąpić niezwłocznie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2017 r., III SPP 28/17, LEX nr 2332310, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2017 r., III SPP 31/17, LEX nr 2332312 i powołane w nim orzeczenia). Sąd Najwyższy wskazuje przy tym, że nie dochodzi do przewlekłości postępowania apelacyjnego, jeżeli rozprawa zostaje wyznaczona niezwłocznie lub zostaje odroczone w celu przeprowadzenia dodatkowych dowodów, a ich zgromadzenie nie może nastąpić niezwłocznie (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., III SPP 77/05, OSNP 2005 nr 21, poz. 346). Zasadne jest zatem twierdzenie skarżącej spółki, że w toczącej się przed Sadem Apelacyjnym w [...] sprawie o sygn. akt VII AGa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania.

Uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania apelacyjnego, Sąd Najwyższy miał nadto obowiązek rozstrzygnąć wniosek o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony. Zgodnie z powołanym przepisem prawa, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony stanowi sankcję dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości oraz rekompensatę za krzywdę moralną spowodowaną przewlekłością postępowania; przyznanie sumy pieniężnej następuje w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 342). Odpowiednia suma pieniężna pełni rolę swoistego zadośćuczynienia za stres i frustrację,

spowodowanego przewlekłością postępowania sądowego.

Skarżąca wniosła o zasądzenie kwoty 20.000 zł. Sąd Najwyższy uznał jednak, po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, za właściwe przyznanie skarżącej tytułem wspomnianego zadośćuczynienia kwoty w wysokości 2.000 zł. Przyznając kwotę w takiej wysokości Sąd Najwyższy miał na względzie powołany art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony oraz przyjętą praktykę orzecniczą. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, uwzględniając skargę, wysokość sumy pieniężnej, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Przyznanie odpowiedniej sumy pieniężnej następuje w wysokości proporcjonalnej do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15, LEX nr 2032325; z dnia 28 maja 2015 r., III SPP 10/15, LEX nr 174074; z dnia 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 342).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy wyjaśnia, że przyznanie skarżącej spółce wskazanej wyżej kwoty 2.000 zł tytułem odszkodowania odpowiada stopniowi dotkliwości toczącego się postępowania uwzględniając czas jego trwania oraz wysokość dochodzonej należności głównej.

Z uwagi na zakończenie postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...] z dniem 22 listopada 2018 r. Sąd Najwyższy oddalił żądanie skargi w pozostałej części.

Orzekając o kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 z późn. zm.) uwzględniając wysokość opłaty od skargi - art. 17 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.